

Moji milí přátelé.

Dovolte mi nejprve vyjádřit hluboké uspokojení nad tím, že zase mohu být ve vašem středu. Mohlo se to stát dříve, kdyby nebylo naléhavé nutnosti přivést práci na sousoší, o němž se k vám často hovořilo, které má stát v domašské budově na východní straně, představující reprezentanta lidstva ve střídavém vztahu k ahrimanským a luciferským mocnostem, - kdyby tedy nebylo nutné přivést toto sousoší tak daleko, aby se mohlo na něm pracovat beze mne. V přítomné době je nutné myslet jistým způsobem na budoucnost, a tak mi připadalo naprosto nezbytné vzhledem k událostem, které mohou přijít, aby se to sousoší natolik uspíšilo, jak bylo právě možné. Ostatně tyto časy nám musí obzvláště připomínat, jak prostorové společné setkání na této fyzické úrovni nemůže být tím jediným, co nás duchovně-vědeckými podněty udržuje při síle, ale to, jak jsme pospolu v myšlenkách a ve smýšlení našeho duchovně-vědec- kého usilování, i když to může být jen duševně, když to právě může být jen v myšlenkách a v duchu, to nás musí pronést touto těžkou dobou zkoušek a utrpení, a jak se právě tím musí vyzkoušet síla našeho úsilí v duchovní vědě.

Zatímco jsme se tu nesetkávali, museli jsme oželet ztrátu pro fyzickou úroveň naší milé slečny Motzkus-ové a jiných milých přátel, kteří následkem dobových událostí opustili fyzický svět.

Obzvláště je bolestné, nemůžeme-li už mezi milými přáteli, kteří se zde po tak mnoho let zúčastňovali našich duchovně-vědeckých snah, vidět slečnu Motzkus-ovou. Patří k našemu hnutí od chvíle, kdy jsme s ním začínali. Od prvního dne, od prvního setkání v nejmenším kroužku, po celou dobu byla v našem středu jako v nejhlubším srdci našemu hnutí oddaným členem, který všechny fáze, všechny vývojové zkoušky našeho hnutí s nejvroucnější účastí spoluprožíval, který především všemi těmi událostmi, jimiž jsme museli projít, si uchoval v nejhlubším smyslu slova nepřemožitelnou věrnost naší věci, věrnost, již slečna Motzkus-ová jistě byla vzorem, kdo chtěli být skutečně oddanými členy duchovně-vědeckého hnutí. A tak pohlížíme za touto milou, dobrou duší do světů duchovního života, k nimž vystoupila, kdy tento po mnoho let utvářený a upevňovaný vztah věrnosti k ní uchováme, kdy se cítíme s její duší navždy spojeni. - V poslední době sama slečna Motzkus-ová oželela ztrátu své věrné přítelkyně, kterou tak brzy v duchovním světě zase našla, a ve smyslu, jak z vědomí skutečného pojmání duchovního světa je možné snést takovou ránu, tuto ránu přijímala. Obdivuhodné bylo, s jakým živým zájmem slečna Motzkus-ová až do svých posledních dnů projevovala hlubokou účast s velkými událostmi této doby. Sama mně opakovaně říkala, že by ještě tak dlouho chtěla žít zde na fyzické úrovni, až se tyto významné události, v jejichž středu nyní stojíme, rozhodnou. Teď bude moci ještě volnějším pohledem, pevnějším smyslem pro vývoj lidstva, sledovat ve svém nynějším stavu tyto události, na nichž lpěla s takovou vroucí účastí. - A tak nám všem budiž uloženo na srdce,

abychom kde jen můžeme sjednotit naše myšlenky, naše účinné duševní síly, s tímto věrným duchem, věrným a milým členem našeho hnutí, abychom se s ní cítili zajedno také později, kdy bude prodlévat mezi námi v jiné formě než dosud, kdy byla s námi spojena ve fyzickém světě tak vzorným způsobem.

Nuže, moji milí přátelé, časy, v nichž žijeme, jsou takové, že nám mohou stále intenzivněji napovídat, jakou důležitost musí mít snaha o duchovní poznání pro lidský rod přítomnosti a nej- bližší budoucnosti. Události, v nichž se nacházíme, jsou takové, že pro mnohé lidi dnes ještě vyvolávají, i když se to málo pozoruje, jistý stav mrákot. A co se vlastně děje, jak zasahují do lidského vývoje věci, které se tu dějí, to je poznat v celém rozsahu, k tomu ony duše, které tuto katastrofu lidstva zde na fyzické pláni přežijí, procitnou až teprve po určité době. O to více si musíme dát záležet na tom, abychom si vyvolali před duši to, co můžeme nazvat myšlenkami, které jsou osvětlujícími pro úkoly a cíle tohoto pro lidstvo tak nezbytného duchovně- vědeckého hnutí. A pro nás bude snad obzvláště dobré, protože jsme zase spolu po dlouhé době, uvést jednou před duši s některými krátkými myšlenkami to specifické našeho nazírání z této duchovní vědy, lépe bych snad řekl: toho nazírání, které

přirozeně může vyplynout z té duchovní vědy, kterou již po mnoho let stavíme před naši duši.

Může se však pozorovat, že lidé, alespoň v tom nebo onom zástupci, všude dnes vyvíjejí touhu přiblížit se duchovnímu světu, přestože na druhé straně materialismu bohužel neubývá. A právě z různých podob, v nichž se vynořuje touha po duchu, může nám vyvstat potřeba uvést si jednou před duši, co je specifické v našem hledání duchovního života. V Anglii činí v přítomné době největší dojem na nej širší kruhy i těch nejvzdělanějších lidí hledání duchovního světa u jednoho jejich vynikajícího učence. A je to vždy jev mimořádně pozoruhodný, když takový člověk, jehož tam řadí k nejpřednějším vědeckým duchům, napíše obsáhlou knihu o souvislosti lidstva s duchovním světem, knihu docela zvláštní podoby. Sir Oliver Lodge, který se po léta snaží nejrůznějším způsobem přírodovědecké poznatky, k nimž dospěl, tak rozšířit, aby mu mohly dát vysvětlení duchovního světa, tento Sir Oliver Lodge napsal objemnou knihu o docela zvláštním případě vztahů, jimiž se chce dostat k duchovnímu světu. Věc se má následovně.

Sir Oliver Lodge měl syna Raimunda Lodge. Ten se zúčastnil roku 1915 na anglické straně války ve Flandrech. Zatímco rodiče Lodge Raimunda dosud věděli o synovi na válečném poli, dostali podivnou zvěst z Ameriky. Bylo to oznámení, které určitě muselo být pro materialisticky smýšlející spiritualisty mimořádně zarážející. Oznámení bylo podáno tak, aby se z něho vyrozumělo, že před mnoha lety zemřelý anglický psycholog, který se mnoho zabýval vztahy fyzického světa se světem duchovním, který tedy již

více let dlí v duchovním světě, že ten se v nejbližší době ujme mladého Raimunda Lodge. Nejprve bylo nejasné, k čemu se to má vztahovat. Tato zpráva ovšem zastihla Sira Olivera trochu opožděně. Přišla, když syn Raimund Lodge už padl. Myslím, že o 14 dní později, přesně to už nevím. Přišlo tedy oznámení o smrti, a později zase přišla zvěst, zprostředkovaná médii z Ameriky, že je třeba se obrátit na média anglická. A pohleďme, obrátili se tedy na anglická média, a právě na taková, proti nimž Sir Oliver Lodge - může se to říci, pak hned promluví o významu toho případu - proti kterým se tedy Sir Oliver Lodge stavěl s dostatečnou kritikou. Sir Oliver Lodge je vědec a je školený k tomu, aby takové věd přezkoumal. Přistupoval k dílu podle svého mínění úplně tak, jako se jde na věc při laboratorním pokusu. A ne z jednoho, ale dokonce z více médií bylo konstatováno, co nyní vysvívalo. Duše Raimunda Lodge se chtěla ohlásit rodině Sira Olivera Lodge. Nastalo různé sdělování pomocí písma a klepání, zprávy, které svým obsahem byly pro rodinu tak překvapující, že nejen Oliver Lodge byl přesvědčen o pravdivosti té věci, ale i ostatní členové rodiny, kteří byli k těmto věcem až dosud mimořádně skeptičtí. Duše Raimunda Lodge oznamovala mezi jiným, že Myers, ten dávno zemřelý anglický psycholog, stojí v ochraně po jejím boku. Zvěstovala různé věci o své poslední době před smrtí, i mnoho jiného, co mělo význam pro rodiče a sourozence a udělala velký dojem zejména tím, že mnohé, co

Raimund dával sdělit skrze média, bylo přímo určeno, aby to přišlo z úst ~~rodině~~ a zejména k Siru Oliveru Lodge. Způsob těch sezení, jež se konala, byl pro rodinu a pro Sira Olivera Lodge podivuhodný, musím říci, a pro obširný tisk mimořádně překvapující, nakolik jsem to mohl sledovat. Nemohlo to být překvapující pro toho, kdo má v těchto věcech zkušenost, neboť v podstatě vzato mohl to znát každý, podle druhu a způsobu, co se tu zprostředkovalo skrze médiá od zemřelých lidí, kdo jen nějak byl obeznámen s technikou a průběhem takových sezení. Zvláště hlubokým dojmem však zapůsobil v Anglii jeden fakt. A tímto faktem je právě to, co nejvíce bude vhodné v nej širších kruzích anglického vzdělaného světa, i amerického vzdělaného světa, přímo vyvolat přesvědčení, jaké dřív v naší skeptické době u příliš mnoha lidí nebylo, ale u nichž teď právě touto věcí nastoupilo a nastupovat bude. Fakt, který učinil zvláště silný dojem na rodinu Lodge, obzvláště na Sira Olivera Lodge, a na širokou veřejnost, je tento: Jedním z těch médií byly popisovány fotografie, které byly zhotoveny za života Raimunda Lodge. Byly popisovány způsobem, že Raimund Lodge sám vnikl médiu, které se vyjádřilo popisováním skrze klepání, jak ty fotografie vyhlížejí. Touto cestou byla tedy popisována jedna fotografie; skrze médium vyšlo najevo, že duše Raimunda Lodge chtěla popisovat skupinovou fotografii, která jí byla pořizena krátce než prošel branou smrti. Tehdy se nechal s kolegy vyfotografovat, jak říká ze záhrobí, ve dvou

skupinách po sobě; tak a tak byli seřazeni, on seděl na tomto místě.

A kromě toho touto cestou oznámil, že bylo pořízeno více snímků, ale po sobě, jak to fotografové dělají. A přesně oznámil, čím se tyto bezprostředně za sebou pořízené fotografie liší. Všude sedí on na téže židli, také se stejným pohybem hlavy, jen trochu je změněna poloha paže a podobně. To velmi přesně oznamuje. O těchto fotografiích nevěděla rodina Lodge nic, vůbec nevěděla, že byla nějaká fotografie pořízena. Byl zde tedy zprvu fakt, že oklikou média byla popisovaná skupinová fotografie, která měla znázorňovat Raimunda Lodge v kruhu jeho kamarádů. Po nějaké době, snad po čtrnácti dnech, přišla skutečně z Francie tato fotografie Siru Oliveru Lodge, a to přesně taková, jak byla popisovaná médiem podle údajů duše Raimunda Lodge. To učinilo obzvláště silný dojem. A ten, kdo je v těchto věcech diletant - a ukázalo se, že vlastně všechen svět, který tu přicházel v úvahu, byl diletant - tedy musel také silný dojem mít. Je to experimentum crucis. Je co činit s tím, že duše ze záhrobí popisuje fotografii ve více od sebe odlišných záběrech, která přichází do rodiny až teprve po čtrnácti dnech, a která přesně souhlasí s těmito údaji. Takže se může říci: Nemůže být žádné stopy toho, že médium nebo některý z členů toho sezení - a členové byli z rodiny Lodge - by mohli něco vidět z této fotografie. Jak vidíte, máme tu případ, který je třeba brát obzvláště na zřetel, na jedné straně vědecky, ale na druhé straně také kulturně-historicky. Neboť nejenže se může předpokládat, že něco takového může samozřejmě učinit velký dojem, což se také skutečně stalo, učinilo to ohromný dojem.

A pokud se to dalo sledovat, působilo právě toto popisování fotografie, které tedy nemohlo spočívat na přenášení myšlenek, hluboce přesvědčivě.

Pro nás, moji milí přátelé, jde zvláště o to, abychom měli před sebou celý ten případ. Neboť si musíme ujasnit toto: když jde člověk branou smrti, máme nejprve co činit s tím, že lidská individualita je nyní na krátký čas zahalena tělem astrálním a éterickým, že toto tělo éterické po kratší nebo delší době, ale vždy ještě době, která je odměřena po dnech, je sdělováno éterickému světu a tam prožívá další osud, takže individualita spolu s astrálním tělem nastupuje v duchovním světě své další putování. A jako je fyzické tělo zde na Zemi odloučeno od individuality, tak je tomu i s tělem éterickým. Teď nám musí být jasné, že ve špiritistických sezeních - a se špiritistickými sezeními máme co činit v celém díle Sira Olivera Lodge - může být rozlišeno jen důkladným znalcem, je-li zde komunikace se skutečnou individualitou nebo pouze s odloženou, pozůstalou éterickou mrtvolou. Tato éterická mrtvola je přesto v neustálé komunikaci s individualitou. Když se tedy oklikou skrze médium zřizuje spojení s duchovním světem, tak se nejprve zřizuje spojení s tělem éterickým a člověk nemůže mít jistotu, dostane-li se touto oklikou skutečně k individualitě. Je zajisté snahou naší doby najít také pro spirituální bytí něco jako laboratorní pokus, něco, co se může uchopit rukama, co má člověk bezprostředně před sebou ve světě materiálním. Vnitřní cestou, po níž má duše putovat do duchovních světů cestou čistě duchovní se naše materialistická doba ráda nepouští. Chce, aby také duch se oznámil tak, že tento duch sestoupí do světa materiálního.

Prožíváme všechny fáze materialistického spiritualismu, materialistického obrácení k duchovnímu světu. - Je ovšem naprosto možné, že éterické tělo, které se oddělí od vlastní lidské individuality, ukazuje určitý druh vlastního života, který je pro laika zcela zaměnitelný s životem individuality. Nesmí se totiž věřit, že by toto éterické tělo, když je nyní předáno éterickému světu, ukazovalo jen reminiscence, jen vzpomínky, jen dozvuky toho, co zde člověk prožíval, nýbrž to tělo se ukazuje jako skutečně dál žijící individualita. Může zvěstovat a vytvářet něco úplně nového. A přesto, kdo se domnívá, že tímto spojením s éterickým tělem je ve spojení s individualitou, ten je na nesprávné stopě. Obzvláště je to možné, když jako v tomto kruhu rodiny Sira Olivera Lodge sedí dokola lidé - byli to všichni členové rodiny - kteří obraceli k zemřelému tak či onak laděné myšlenky, jak bylo přirozené v duši každého z těchto členů rodiny Lodge. Myšlenky na zemřelého, rozmanité vzpomínky, to vše se sděluje oklikou mediální síly média tomuto éterickému tělu, a éterické tělo dává někdy zase úplně překvapující odpovědi, které se naprosto vyjímají tak, jakoby dávala odpověď sama individualita zemřelého. Přesto můžeme se zabývat jen s odloženou éterickou mrtvolou. A pro toho, kdo je s těmito věcmi obeznámen, se skutečně děje to, že všude, kde se vypráví, jak skrze médium přichází k členům rodiny Sira Olivera Lodge to či ono od Raimunda Loga, jak zde vlastně mluví jen éterická

mrtvola, aniž by individualita Raimunda Lodge skutečně byla v komunikaci s celým tím kruhem. Proto také pro toho, kdo má zkušenost s průběhem takových sezení, nejsou všechna tato sdělení ničím zvláště překvapujícím. To celé by pravděpodobně ani neučinilo na širší okruh tak významný dojem, ani by to dál nepokračovalo, kdyby tu nebylo příběhu s fotografiemi. Vždyť ten příběh s fotografiemi je přece něco mimořádně pozoruhodného. Neboť máme zde přece tu nemožnost, aby nějak z toho kruhu mohly myšlenky jít skrze médium k éterickému tělu, jak je to možné u všech jiných věcí, které se v takových sezeních vyskytnou. Vždyť nikdo nemohl v Anglii vědět něco o těch fotografiích, ty ještě nepřišly, když médiem byla učiněna ta sdělení. Přesto je nejvyšší pozoruhodné, že někdo, kdo se už tak dlouho zajímá o tyto věci, a je kromě toho tak učený vědec, jako je Sir Oliver Lodge, že ten neví, jak je třeba takovou věc pojímat. Skutečně jsem se namáhal v tomto případě nahlédnout do věci důkladněji, a to je velmi dobře možné, protože právě Sir Oliver Lodge je učenec, vědec, a tedy popisuje způsobem, na nějž je možné se spolehnout; takže se člověk nezabývá nějakým protokolem obyčejného špiritistického sezení, ale sdělováním muže, který popisuje s jistotou vědce, který je zvyklý vyvíjet vědeckou svědomitost, jako vyvíjí chemik v laboratorních pokusech. Z popisování, které je mimořádně svědomitě konané, může se učinit dokonalý obraz toho, o co jde. Musí se jen vědět, o co skutečně jde. Je velice podivné, že někdo s mimořádným zájmem, když jde o jeho syna, a kdo se přece už tolik let o tyto věci zajímá - tedy

učený muž, jakým je Sir Oliver Lodge - nic neví o tom, co jsme častěji v naší duchovní vědě popisovali, když jsme mluvili o atavistických formách jasnozření jako o zření do budoucnosti, o deuteroskopii. Neboť v tomto případě nejde o nic jiného než o zcela zvláštní případ deuteroskopie. Ta věc je taková: Máme co činit s médiem. Tomuto médiu je jistým způsobem - samozřejmě pomocí atavistických sil - otevřen duchovní svět, to víme. Taková média překlenují ve svém zření prostor, ale nejen, že v tak zvaném druhém zření překlenují prostor, ale překlenují také čas. A vezměme velmi jednoduchý případ, takový, který je stonásobně popisovaný - můžete ty případy číst, pokud jste sami něco takového neprožili u sebe nebo u známých, - případ, že někdo, kdo je k tomu založen, jakoby ve snění, ale v poloviční vizi, vidí jako budoucí událost svou vlastní rakev nebo pohřební průvod. Po čtrnácti dnech zemře. Viděl něco, co se přihodí teprve za čtrnáct dní. Je možné vidět nejen svou vlastní rakev nebo pohřební průvod, ale například vidět cizí pohřební průvod, vidět úplně lhostejnou událost. Například vidět - vyprávím určitý případ - jak někdo po čtrnácti dnech nebo po třech týdnech bude povolán na venkov a spadne s koně. Ten případ se stal. Dotyčný člověk to přesně viděl a pokusil se učinit opatření, ale to opatření dopadlo tak, že vzdor tomu se ta věc přihodila. Zde máme co činit s překlenutím času. Nic jiného však není to, co popisuje Sir Oliver Lodge, než překlenutí času. Jeho popis je skutečně tak přesný,

že je naprosto možné to přezkoumat. Médium pomocí své síly vidělo budoucí událost. Když médium mluvilo, fotografie zde nebyla, ale přišla za čtrnáct dní, nebo tak přibližně. Ta se navzájem ukazovala. Nastalo to až po nějaké době, ale médium to vidělo předem; bylo to věštecké zření předem, deuteroskopie. Jde tedy o zření předem, tím se ta věc vysvětluje. Nemá to tedy vůbec nic společného s komunikací mezi někým, kdo je zde ve fyzickém světě, a tím, kdo je ve světě duchovním.

Vidíte, jak velice může být člověk zmaten usilováním o materialistický výklad duchovních poměrů ve světě, jak velice může být slepý k tomu, co skutečně existuje. Není však opravdu nijak menším důkazem pro realitu světa, který je za obyčejným světem smyslovým, že existuje takové zření předem. Ten případ je zajímavý, jenže se nemůže použít pro konstatování vztahů mezi žijícími a zemřelými. Zemřelí lidé se musí vyhledávat - když se vyhledat mají a smějí - na cestě, která je skutečně duchovní. V těchto věcech budeme v příští době konat ještě různá pozorování, neboť mám v úmyslu právě o této otázce vztahů živých k mrtvým v příští době zde promluvit v různých kapitolách.

Tento spis o duši Raimunda Lodge od Sira Olivera Lodge jsem vám předvedl proto, abych vám ukázal, jaké povahy je touha po duchovním světě, která tu existuje, ale může se nazvat touhou materialistického rázu. Oliver Lodge je právě materialistický učenec. I když se snaží o dosažení duchovního světa, chce přece jen poznat duchovní svět obdobným způsobem, jako svět fyzikální nebo chemický. Jak probádává chemické zákony v laboratoři, tak chce

rovněž i to viditelně mít před sebou, co se vztahuje k duchovnímu světu. A úplně vzdálená je mu cesta, kterou musíme uznat za správnou, cesta, již se duše ubírá k duchovnímu světu vnitřním způsobem, a kterou jsme tak často popisovali, jako jsme neméně popisovali to, co zde duše poznává jako nejprve v přítomnosti se nás týkající a co je základem světa fyzických smyslů, v němž žijeme. Právě na usilování směřující k duchovnímu světu materialistickým způsobem můžeme poznávat celý materialistický charakter naší doby. A, moji milí přátelé, má-li mít naše hnutí smysl, kteří pro toto hnutí musí následovat z nutného vývojového zákona lidstva, pak musí právě ostře zdůrazňovat to, co je duchovně-vnitřní, skutečně spirituální proti tomuto usilování materialistickému, to je absurdnímu usilování k duchovnímu světu.

A proč vlastně musí v přítomnosti skutečně uchopit lidská srdce úplně jiný způsob než je ten materialistický?

- O této otázce musíme uvažovat v souvislosti se skutečností, na níž jsme často poukazovali během let, a která nám musí být blízká právě zvláště v těchto dnech, v těchto dnech utrpení a zkoušek. Poukazovali jsme na to, jak toto dvacáté století musí přinést do lidstva zření éterického Krista. A jako v době mystéria Golgoty opravdu putoval Kristus fyzicky mezi lidmi na jednom určitém místě Země, tak opravdu bude po celé Zemi putovat mezi lidmi éterický Kristus ve dvacátém století. A nemá-li se hřešit proti spáse Země, pak nesmí lidstvo bez

povšimnutí přejít tuto událost, ale musí zachovat potřebnou pozornost, aby dostatečný počet lidí bylo připravených skutečně zřít Krista, který sem přijde a musí být viděn.

Ovšem taková událost nepřichází náhle, jako ani událost Golgoty nepřišla náhle, ale 33 roků se připravovala. A tak se blíží čas, kdy se něco stane, ale nyní duchovně, co bude mít podobný význam pro lidstvo, jako na fyzické úrovni událost na Golgotě. Proto nebudete to shledávat k neuvěření - pokud shora dotčenou skutečnost všeobecně připustíte - když se řekne, že Kristus, jak bude zřený ve velkém okamžiku vývoje ve dvacátém století, vlastně už zde existuje, že se ten velký okamžik připravuje. Nebudete to shledávat neuvěřitelné, když právě před tímto velkým okamžikem se řekne: Tento okamžik se už připravuje. Opravdu se může říci, moji milí přátelé: Jak velmi vzdálené se zdá být lidstvo ve svých dnešních činech svému prosycení duchem Krista na fyzické úrovni, tak blízko je duším, chtějí-li se jen otevřít, přicházející Kristus. A okultista může přímo ukázat, jak přibližně od roku 1909 se zřetelným způsobem připravuje to, co má přijít, že od roku 1909 žijeme vnitřně v úplně zvláštní době. A je dnes možné, když se to jen hledá, být Kristu docela blízko, nacházet Krista zcela jiným způsobem, než ho nacházely časy dřívější.

Jedna věc může člověka napadnout, moji milí přátelé, jakkoliv to může znít jednoduše, co vám musím říci z hlubokého pocitu doby. Obyčejně si lidé nedělají dosti důkladné představy o tom, co minulo. Zejména, co se odehrálo s lidskými dušemi v dřívějších staletích: o síle dojmu, který v prvních křesťanských stoletích, i když na

menší kruh než později, učinila ne snad dnešní známá evangelia, ale to, co v těchto dnes známých evangeliích stojí. O tom nekonečně silném vnitřním uchopení duše si lidé dnes už nedělají žádnou správnou představu. S přibývajícimi staletími se skutečně tento dojem, který činila nitěmost evangelií, stával stále menším. A dnes už se může říci, pokud se neoddáváme žádným iluzím, že jednotlivec, má-li určité intuice, nějaké síly tušení, může proniknout slovem evangelií k představě toho, co se stalo v době mystéria Golgoty. Ale nesmírná síla samotného slova evangelií se stále víc a více zmenšovala, a když se právě neoddáme nějaké iluzi dnes, tedy působí v nejširších kruzích lidí přece jen slabě. Takovou skutečnost si člověk už nechce přiznat, ale bylo by dobře, kdyby si ji přiznal, protože je to pravda. Čím to je?

Jako je pravdou, že to, co pulsuje evangelií, není slovo pozemské, ale slovo kosmu, slovo nebes, které má nesrovnatelně větší vnitřní silové možnosti, než cokoli jiného na Zemi, tak stejně je pravdou, že formě, v níž je toto slovo vloženo do evangelií z časů mystéria Golgoty, této formě se lidé ve svých duších v naší době odcizili. Jen pomyslete, jak je vám nekonečně obtížné rozumět řeči, když se k vám náhodou dostane, která je ve stavu, jak byla před čtyřmi či pěti staletími. Překládání takové řeči naprosto neodpovídá tomu, co tu skutečně existuje. Evangelia v té podobě, v níž je může dnes člověk mít, nejsou už ta původní evangelia, nemají původní sílu. Může se

k nim proniknout určitou intuicí, jak jsem řekl, ale nemají tutéž sílu. A Kristus mluví slovo, které se má zaryt nejhluběji do lidské duše: Já jsem u vás po všechny dny až do konce zemských časů. To je pravda, to je skutečnost. V různé podobě, v podobě zvláště blízké lidské duši, bude Kristus v naznačené době dvacátého století.

Z toho, co jsem řekl, můžete vyrozumět, že ten, kdo se cítí v těchto věcech postaven jako okultista, ten říká: On je zde! Je zde tak, že o něm zřetelně víme, že nyní chce se svými lidskými dětmi víc, než chtěl v uplynulých staletích. Dosud mluvila evangelia k lidem vnitřně. Měla uchopit duše. Proto také bylo možné spokojit se s vírou, nepokročit k vědění. Ale tato doba přešla, tato doba je za námi. Kristus má v úmyslu ještě něco úplně jiného se svými lidskými dětmi. Má v úmyslu to, aby říše o níž řekl: „Má říše není z tohoto světa“, skutečně vešla do těch částí lidské bytosti, které samy nejsou z tohoto světa, které jsou ze světa jiného. Neboť v každém z nás spočívá část člověka, která není z tohoto světa. A ta část, která není z tohoto světa, ta musí intenzivně hledat právě říši, o níž Kristus řekl, že z tohoto světa není.

V době, v níž se tomu musí porozumět, v té žijeme. A mnohé z takových věcí ve vývoji lidstva se oznamuje právě nejhlubším kontrastem. I v naší době to je, co je velké a významné, oznamováno kontrastem. Neboť s přicházejícím Kristem, s přítomným Kristem přijde doba, kdy se budou lidé učit, nejen pro své duše, ale pro něco, co zakládají svou nesmrtelnou částí zde na Zemi, dotazovat se Krista. Kristus není jen vládcem lidí, je jejich bratrem, který chce být dotazován, - zvláště v nadcházejících dobách chce být

dotazován ve všech jednotlivostech života. Co chtějí lidé založit, dnes to bude založeno kontrastem. Dnes se odehrávají události, při nichž se lidé co nejdál od sebe zdají dotazovat se Krista. Kdo se táže u toho, co se dnes děje: Co na to říká Kristus Ježíš? Kdo se na to ptá?

Někteří říkají, že se na to ptají, ale bylo by božským rouháním věřit, že se tak ptají, že způsobem, jak se dnes otázky kladou, jsou skutečně dávány Kristu. A přesto ta doba musí přijít, nesmí být vzdálená, kdy lidská duše ve své nesmrtelné části u něčeho, co chce založit, bude se Krista tázat: Má se to stát, nemá se to stát? Kdy lidská duše vidí v jednotlivém případě vedle sebe Krista jako milujícího společníka a dostává se jí nejen útěchy, nejen síly od Kristovy bytosti, ale také vysvětlení toho, co se má stát. Říše Krista Ježíše není z tohoto světa, ale v tomto světě musí působit, a lidská duše musí být nástroji říše, která není z tohoto světa. Z tohoto stanoviska musíme přihlídnout k tomu, jak málo je dnes kladena otázka, která pro jednotlivé činy a události se musí položit Kristu. Lidstvo se však musí učit dávat Kristu otázky.

Jak se to má stát?

Může se to stát jen tím, že se učíme jeho řeč. Kdo nahlíží hlubší smysl toho, co chce naše duchovní věda, spatřuje v ní nejen teoretické vědění o nejrůznějších problémech lidstva, o člancích lidské přirozenosti, o reinkarnaci a karmě, ale hledá

v ní také zcela zvláštní řeč, určitý způsob o duchovních věcech se vyjadřovat. A že se učíme duchovní vědou vnitřně v myšlenkách mluvit s duchovním světem, to je mnohem důležitější, než osvojíme-li si teoretické myšlenky. Neboť Kristus je tu, nás po všechny dny až do konce zemských časů. Jeho řeč se máme učit. A touto řečí - ať se zdá sebeabstraktnější - jejíž pomocí slyšíme o Saturnu, Slunci, Měsíci a Zemi, a na Zemi o různých obdobích a různých dobách, a o různých jiných tajemstvích vývoje, - touto tak zvanou naukou učíme sami sebe té řeči, do níž můžeme vlévat otázky, které klademe duchovnímu světu. A když se naučíme správně v řeči tohoto duchovního života vnitřně mluvit, potom, moji milí přátelé, potom se vyvine to, že Kristus stojí vedle nás a dává nám odpověď. To je něčím, co máme přijmout jako smýšlení z našich duchovně-vědeckých snah, jako pocit, jako cítění.

Proč se zabýváme duchovní vědou?

Je to, jako bychom se měli učit slovník té řeči, jíž přicházíme ke Kristu. A kdo se namáhá učit se myslet o světě, jak se namáhá duchovní věda, kdo má snahu napínat svou hlavu, aby podle duchovní vědy nahlédl do světových tajemství, k tomu přistoupí z temně pochmurného základu světových tajemství postava Krista-Ježíše a stane se mu velkou silou, v níž bude žít, bude mu bratrským vůdcem stojícím po jeho boku, aby silným srdcem a duší mohl dorůst úkolům budoucího vývoje lidstva. Hleďme si proto osvojit duchovní vědu nikoli pouze jako nauku, ale jako řeč, a pak čekajme, až v této řeči najdeme otázky, které smíme položit Kristu. A on odpoví, jistě odpoví! A nejbohatší duševní síly, posílení duše,

podněty pro duši si odtud odnese ten, kdo z pochmurné duchovní hlubiny, v níž spočívá vývoj lidstva v této době, bude vnímat směrodatné odpovědi Krista, které chce dát v nejbližší budoucnosti tomu, kdo je hledá.

Rudolf Steiner